



Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Історичний факультет
Кафедра історії України

Силабус
навчальної дисципліни
«Історія та культура України»

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ Мова викладання – українська.
Викладачі	Олійник Сергій Васильович, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії України
Профайл викладачів	https://histua.kpnu.edu.ua/serhii-vasylovych-oliinyk/
E-mail	oliinyk.serhii@kpnu.edu.ua
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=19884
Консультації	Групові консультації проводяться щотижня за графіком кафедри, індивідуальні – в другій половині всіх робочих днів

2. Анотація до курсу

Історія та культура України – одна зі складових історичної науки, що досліджує генезис і закономірності становлення та розвитку українського народу, його боротьбу за національно-державну незалежність та пов'язані з нею подвиги, тріумфи, драми, трагедії. Предметом вивчення курсу історії є складний процес формування та розвитку багатомільйонного українського народу, його діяльності в соціально-економічній, духовній, політичній і державній сферах з давніх-давен до сьогодення. Разом з тим історія України має розглядатися в тісному взаємозв'язку з глобальними історичними процесами, з історією її сусідів, з якими у різні часи українці перебували у складі різних держав. Предмет історії та культури України включає: історію території; історію титульного етносу; історію державотворення; матеріальну і духовну культуру; роль і значення окремих державних, релігійних і культурних діячів.

Вивчення історії сприяє формуванню історичної свідомості народу, в якій органічно поєднуються знання, погляди, уявлення про суспільний розвиток. Закріплена в традиціях, обрядах, художніх образах та теоріях, історична свідомість дає змогу людству узагальнити історичний досвід.

Навчальна дисципліна «Історія та культура України» належить до освітніх компонент загальної підготовки (обов'язкова) та відповідає з освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Математика, інформатика)» спеціальності 014 «Середня освіта (Математика)» галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

3. Мета і завдання курсу

Мета викладання навчальної дисципліни «Історія та культура України» полягає у формуванні у студентів неісторичних спеціальностей цілісних, системних знань про основні політичні, соціально-економічні, культурні події, явища та процеси минулого, діяльність видатних історичних діячів у різні періоди вітчизняної історії; вміння їх аналізувати, узагальнювати, виділяти основні тенденції і закономірності перебігу історичних подій, виявляти причинно-наслідкові зв'язки; уміти критично

оцінювати історичні факти та діяльність осіб; володіти науковою термінологією й користуватися нею; розглядати суспільні явища в розвитку і конкретно-історичних умовах, а також підготовці кваліфікованих педагогічних працівників у галузі 01 Освіта/Педагогіка.

Основні завдання вивчення дисципліни «Історія та культура України» є:

- розкрити наукову періодизацію історії України, зміст основних періодів української історії, визначальні події та явища, при цьому виважено підходити до оцінок історичних подій;
- вивчити особливості формування та розвитку національного державотворення, значення боротьби українського народу за її відродження та збереження основні напрямки розбудови української суверенної держави;
- висвітлити історію соціально-економічного та політичного розвитку України, стан сучасного розвитку та перспективи ринкової трансформації економіки України;
- визначити роль і місце в історії України видатних історичних осіб;
- показати роль української держави в системі міжнародних відносин.
- показати історичні умови і розвиток математики та інформатики в контексті вітчизняної історії.

4. Програмні компетентності навчання

ЗК 10	Здатність до утвердження національних і гуманістичних ідеалів, демократичних цінностей і традицій України.
-------	--

5. Формат курсу

Стандартний курс (очний). Передбачає проведення лекційних, семінарських занять. Можливе застосування об'єктно-модульного динамічного середовища навчання Moodle та застосунків для проведення відеоконференцій.

6. Результати навчання

Програмні результати навчання:

ПРН 15	Виявляти здатність до самонавчання та продовження професійного розвитку.
ПРН 16	Уміти організувати власну діяльність та одержувати результат у рамках обмеженого часу.
ПРН 20	Бути здатним діяти з дотриманням етичних норм, цінувати індивідуальне і культурне розмаїття, ініціювати в педагогічній діяльності принципи толерантності, діалогу і співробітництва.

Очікувані результати навчання з дисципліни

- мати творчо-критичне мислення, творчо використовувати різні теорії та історіографічний доробок як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників у процесі вирішення соціальних і професійних завдань;
- вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефхівцями державною та іноземною мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації;
- вміти працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), видобувати, обробляти й систематизувати інформацію з історії та культури України, використовувати їх в освітньому процесі;
- здатність аналізувати й вирішувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на підставі сформованих ціннісних орієнтирів, визначати власну соціокультурну позицію в полікультурному суспільстві, бути носієм і захисником національної культури;

- оперувати основними подіями, фактами, процесами з історії та культури України, розглядати їх у логічному взаємозв'язку і піддавати системному науковому аналізу, робити відповідні висновки;
- порівнювати, знаходячи спільні риси та відмінності в історичному розвитку України та інших країн Європи;
- аргументовано, на основі історичних фактів, обстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему;
- виділяти теоретичні та практичні цінності з духовного і матеріального надбання культури українського народу;
- робити чіткі, об'єктивні та науково умотивовані висновки про еволюцію української державності та культури від часу її виникнення і до початку XXI століття і застосовувати ці знання під час вивчення історії математики та проведенні уроків математики і інформатики в закладах середньої освіти.

7. Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма здобуття вищої освіти
Освітня програма, спеціальність	<i>освітня програма</i> Середня освіта (Математика, інформатика), <i>спеціальність</i> 014 Середня освіта (Математика) <i>галузь знань</i> 01 Освіта/Педагогіка
Рік навчання / рік викладання	третій / 2022-2023
Семестр вивчення	5
Обов'язкова / вибіркова	обов'язковий освітній компонент загальної підготовки
Кількість кредитів ЄКТС	5
Загальний обсяг годин	150
Кількість годин навчальних занять	50
Лекційні заняття	30
Семінарські заняття	20
Самостійна та індивідуальна робота	100
Форма підсумкового контролю	екзамен

8. Пререквізити курсу

Передумови для вивчення дисципліни – вивчення опирається на базові знання з шкільного курсу «Історії України». Пререквізитом курсу є освітній компонент «Філософія».

9. Технічне й програмне забезпечення, обладнання

Вивчення курсу не потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, однак можливе використання мультимедійного комплексу (проектор, ноутбук / персональний комп'ютер та ін.) для створення презентацій у форматі MS Power Point або інших та

їх демонстрування. Передбачається застосування модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища MOODLE.

10. Політика курсу

Відвідування занять. Очікується, що здобувачі відвідуватимуть лекційні, семінарські заняття. Під час відвідування всіх видів занять і консультацій очікується дотримання правил внутрішнього розпорядку Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (<https://cutt.ly/aIqb9CF>) та етичних норм поведінки.

Очікується, що здобувачі дотримуватимуться термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. За несвоєчасно подані роботи / завдання (з порушенням визначених термінів) знижуватимуться бали.

Якщо здобувач не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях, виконав завдання самостійної роботи та модульної контрольної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття здобувач має відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні й лабораторні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Очікується, що здобувачі поступово відпрацьовуватимуть пропущені заняття й звершать цей процес вчасно (до останнього аудиторного заняття з дисципліни). Відпрацювання лекційного заняття передбачає знання здобувачем теоретичних питань плану. Відпрацювання пропущеного семінарського заняття передбачає опанування теоретичних питань плану заняття.

Очікується, що здобувачі не будуть запізнюватися на заняття, а мобільні телефони під час занять використовуватимуть лише з освітньою метою.

Під час організації занять з використанням технологій дистанційного навчання очікується, що здобувач працюватиме на заняттях (з використанням платформ для відеоконференцій) з увімкненою вебкамерою.

Академічна доброчесність. Дотримання академічної доброчесності регулюється Кодексом академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (<https://cutt.ly/4TiCHkS>) та Положенням про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (<https://cutt.ly/vTiVowX>).

Очікується, що роботи здобувачів будуть їх оригінальними міркуваннями. Відсутність покликань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших здобувачів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Списування під час семінарських занять, підготовки до них, самостійної та контрольної роботи, екзамену заборонені (зокрема, з використанням мобільних пристроїв). Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмових роботах здобувачів та фактів списування є підставою для їх незарахування викладачем (незалежно від масштабів плагіату чи обману).

Література. Для пошуку рекомендованої літератури здобувачі можуть послуговуватися бібліотекою університету, фахових кафедр та інтернетними ресурсами. Здобувачі заохочуються до використання літератури, якої немає з-поміж рекомендованої.

Комунікування з викладачем. Спілкування з викладачами здійснюється під час лекційних, практичних і лабораторних занять (участь у бесідах, дискусіях, відповіді на питання тощо). Очікується, що здобувачі будуть задавати викладачам запитання, цікавитися додатковими відомостями й сучасними науковими знаннями з курсу.

Викладачі щотижня проводять консультації (офлайн і онлайн).

11. Схема курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
	Р	зокрема
	С	

		лекційні заняття	семінарські заняття	самостійна робота
1	2	3	4	5
Тема 1. Вступ до курсу «Історія та культура України»	4	2	-	2
Тема 2. Первісне суспільство та перші державні утворення на території України	10	2		8
Тема 3. Київська держава. Королівство Руське (Галицько-Волинська держава)	16	4	4	8
Тема 4. Українські землі в XIV – XVI ст.	13	2	3	8
Тема 5. Українська Національна революція XVII ст.	12	2	2	8
Тема 6. Україна наприкінці XVII – у XVIII ст. Гетьманщина	12	2	1	9
Тема 7. Українські землі в складі Російської та Австро-Угорської імперій	13	2	2	9
Тема 8. Україна в період Першої світової війни та революції 1917-1921 рр.	13	4	1	8
Тема 9. Україна в міжвоєнний період	11,5	2	1,5	8
Тема 10. Україна в роки Другої світової війни	12	2	2	8
Тема 11. Українська РСР у 1945-1991 рр.	11,5	2	1,5	8
Тема 12. Україна в добу державної незалежності	12	2	2	8
Тема 13. Російсько-українська війна	10	2		8
Разом годин	150	30	20	100

12. Методи навчання і форми оцінювання

Методи навчання: лекція, розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, диспут, робота за підручниками, посібниками, опублікованими документами і матеріалами та іншими джерелами інформації, робота з інтернет публікаціями та матеріалами вебсайтів, спостереження, робота за таблицями, аудіодемонстрація, створення й демонстрування презентацій, завдання (усні, письмові, творчі, проблемні, ситуативні та ін.), мінідослідження проблем з історії та культури України, рецензування / анотації наукових статей та ін.

Форми поточного оцінювання: *під час семінарських занять* – опитування (індивідуальне, фронтальне, ущільнене, вибіркоче), письмовий експрес-контроль, виступи здобувачів, *контроль за самостійною роботою* – співбесіда, перевірка рефератів.

Форма модульного контролю: модульна контрольна робота (виконання тестових завдань).

Форма підсумкового контролю: екзамен (усна/письмова відповідь, зокрема із використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle).

13. Система оцінювання та вимоги

Поточний і модульний контроль (60 балів)	Екзамен	Сума
--	---------	------

Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	40	100
20 балів	10 балів	30 балів		

Поточний контроль

Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях – 12.

Критерії оцінювання знань, умінь, навичок здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.
	2	Здобувач вищої освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру.
Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його; орієнтується у історичних поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
	5	Здобувач вищої освіти знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення історичних понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; але окремі висновки не логічні, не послідовні.
	6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати історичні та культурні події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; користуватися додатковими джерелами.
Достатній (алгоритмічно дієвий)	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію з історії та культури України; скласти таблиці, схеми, вміє самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати історичну термінологію та ін. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	8	Знання здобувача вищої освіти досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
	9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації;

		чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи з історії та культури України; формулює закони; може самостійно опрацювати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
Високий (творчо-професійний)	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних історичних і культурних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
	11	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні історичні й культурні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
	12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання з історії та культури України; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.

Якщо здобувач вищої освіти не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях, не виконав модульної контрольної роботи (МКР), завдання самостійної та індивідуальної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття здобувач вищої освіти має обов'язково відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за семінарські заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Здобувачу вищої освіти, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів.

Здобувач вищої освіти, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12-бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Поточну заборгованість, пов'язану з непідготовленістю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, здобувач вищої освіти повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Рейтингова оцінка у балах знань, умінь і навичок здобувача на навчальних заняттях з навчального (змістового) модуля обчислюється після проведення цих занять та ліквідації ним поточної заборгованості, пов'язаної з пропусками занять, непідготовленістю або недостатньою підготовленістю до них відповідно до «Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (зі змінами та доповненнями)» (<https://cutt.ly/mLTb6am>).

Здобувачі вищої освіти, які за виконання завдань СР отримали рейтинговий бал менший 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися на звіт за виконання СР на консультації, або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Самостійна робота (10 балів)

Поряд з аудиторними заняттями, згідно програми дисципліни, передбачається самостійна робота студентів (100 годин). Цей вид діяльності суттєво доповнює лекційний курс та семінарські заняття з дисципліни «Історія та культура України». Самостійна робота допоможе студенту не лише глибше ознайомитися з курсом, а й систематизувати його. Вона включає два компоненти: 1) опрацювання визначеного переліку питань; 2) виконання індивідуального науково-дослідного завдання у формі реферату. Контроль за виконанням першої складової проводиться у формі співбесіди. А другої – перевірки реферату.

Критерії оцінювання самостійної роботи (самостійного опрацювання визначеного переліку питань і рефератів). Кожна із форм роботи оцінюється по 5 бальній шкалі. Мінімально допустима кількість балів – 3.

5 балів – виставляється, якщо при відповіді студент виявив всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, уміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою, знання основної і додаткової літератури, на рівні творчого використання.

4 бали – виставляється, якщо студент виявив повне знання програмного матеріалу, успішне виконання завдань і засвоєння основної літератури, передбаченої програмою на рівні аналогічного відтворення.

3 бали – виставляється, якщо студент виявив знання основного програмного матеріалу в об'ємі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, здатність впоратися з виконанням завдань, передбачених програмою на рівні репродуктивного відтворення.

Модульна контрольна робота (30 балів)

Модульна контрольна робота (МКР) виконується у формі тестування. МКР складається із 80 тестових завдань, котрі передбачають вибір правильної відповіді. Завдання охоплюють всю навчальну програму дисципліни, включають в себе знання хронології, персоналій, термінології, причинно-наслідкового ходу подій. Шляхом довільної генерації завдань здобувач вищої освіти виконує 30 тестових завдань, де кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.

До написання МКР допускаються всі здобувачі вищої освіти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Оцінювання модульної контрольної роботи:

МКР 30 балів	високий рівень	27 – 30 б.
	достатній рівень	23 – 26 б.
	середній рівень	18 – 22 б.
	початковий рівень	менше ніж 18 б.

Семестровий екзамен (40 балів)

Білет іспиту складається з трьох питань. Наприклад:

1. Початок формування людської цивілізації на території України. Трипільці.
2. Культура України другої половини ХІХ – початку ХХ ст.
3. Державний переворот і прихід до влади гетьмана Павла Скоропадського. Внутрішня і зовнішня політика гетьманату.

Кожне питання оцінюється по 12 бальній системі.

10-12 б. високий рівень	Здобувач вищої освіти виявляє глибокі фундаментальні знання з історії та культури України, повно викладає вивчений матеріал, виявляє розуміння предмета
----------------------------	---

	висловлювання, розуміє можливість різних тлумачень однієї і тієї ж проблеми вітчизняної історії, вміє оцінювати аргументи для її доведення, формулює своє бачення проблеми, виявляє розуміння матеріалу, може обґрунтовувати свої судження, застосовувати знання на практиці у нестандартних ситуаціях, наводити необхідні приклади на підтвердження своєї думки, викладає матеріал логічно, послідовно. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
8-9 достатній рівень	Якщо відповідь здобувача вищої освіти відповідає тим самим вимогам, що і для високого рівня, але здобувач допускає 1-2 помилки, які сам виправляє. Здобувач вищої освіти вміє наводити власні приклади на підтвердження своїх думок. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
6-7 середній рівень	Якщо здобувач вищої освіти виявляє знання і розуміння основних положень курсу, але викладає матеріал неповно і допускає неточності у висвітленні питань з історії та культури України; не вміє досить глибоко і доказово обґрунтовувати свої судження і наводити приклади; допускає помилки в відповідях. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
менше ніж 6 б. початковий рівень	Якщо здобувач вищої освіти виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу, допускає помилки у висвітленні проблем вітчизняної історії, які спотворюють їх зміст, не вміє самостійно побудувати логічне відтворення програмного матеріалу. Під час підготовки до відповіді (або в процесі відповіді) наявні ознаки академічної недоброчесності.

На основі середнього балу за три питання, відповідно до рейтингової формули виставляється остаточно оцінка.

Загальне оцінювання екзамену:

- 40-36 балів – високий рівень;
- 35-30 балів – достатній рівень;
- 29-24 бали – середній рівень;
- 23 бали і менше – початковий рівень.

Здобувачі вищої освіти, які мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, не допускаються до екзамену. Вони допускаються до нього після ліквідації академічної заборгованості за результатами поточного контролю.

Вважається, що здобувачі вищої освіти підготувалися до іспиту, якщо рейтингова оцінка за його результатом більша або дорівнює 24 балам.

Здобувачам вищої освіти, які за іспит отримали незадовільну оцінку, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість після належної підготовки. Ліквідація академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяється до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускається не більше двох разів з навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яка створюється за розпорядженням декана фізико-математичного факультету.

Якщо здобувач вищої освіти ліквідує академічну заборгованість на засіданні комісії, яка створюється за розпорядженням декана фізико-математичного факультету, його відповідь оцінюється за 100-бальною шкалою без урахування результатів поточної успішності.

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Порядку організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)» (https://drive.google.com/file/d/15qM6nA_NtvOZxOYz4Hzc8DZNgnAiL_zz/view).

Зарахування результатів неформальної / інформальної освіти регулюється «Порядком визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих шляхом здобуття неформальної / інформальної освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка» (<https://cutt.ly/LODbDIL>).

Рейтингова оцінка з кредитного модуля

Рейтингова оцінка з кредитного модуля – сумарна підсумкова оцінка за багатобальною шкалою рівня засвоєння здобувачем вищої освіти певного кредитного модуля (навчальної дисципліни) упродовж його вивчення.

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100 і більше	A (відмінно)	відмінно
82-89	B (дуже добре)	добре
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	задовільно
60-66	E (достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	незадовільно
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	

Перескладання рейтингових оцінок (від 60 і більше балів) з метою їх підвищення дозволяється лише у виняткових випадках за погодженням з деканом фізико-математичного факультету та з дозволу ректора університету.

14. Література

Основна

- Бойко О. Д. Історія України : навч. посіб. 3-тє вид, виправл., доповн. Київ: Академвидав, 2010. 688 с.
- Бойко О. Д. Нариси новітньої історії України (1985-1991 рр.): навч. посіб. Київ : Кондор, 2008. 357 с.
- Бойко О. Новітня історія України (2014-2019 рр.): нав. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2020. 160 с.
- Бойко О. Історія України: підручник. 8-е вид., перероб., доповн. Київ : Академія, 2021. 640 с.
- Історія України: навч. посіб. / Ю. А. Мицик, О. Г. Бажан, В. С. Власов. 3-тє вид., допов. і переробл. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2010. 595 с.
- Історія України: новітня доба: навч. посіб. / [В.М. Литвин, В.Ф. Колесник, А.Г. Слюсаренко та ін.]; за ред. В.М. Литвина. Київ : Академвидав, 2012. 480 с.
- Історія України ХІХ століття: навч. посіб. / за заг. ред. М. М. Мудрого. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 408 с.
- Мицик Ю., Бажан О. Від трипільців до кіборгів. Коротка історія України. Київ : Кліо, 2020. 688 с.
- Олійник С. В., Сидорук С.А. Історія України: конспект лекцій для студентів неісторичних факультетів вищих навчальних закладів України. Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О. В., 2011. 172 с.
- Українська культура: історія і сучасність: навч. посіб. / за ред. Черепанової С. О. Львів : Світ, 1994. 456 с.
- Шейко В. М., Тишевська Л.Г. Історія української культури: навч. посібник / наук. ред. В.М. Шейко. Київ : Кондор, 2006. 264 с.

Допоміжна

Монографії, навчальні посібники

- 25 років незалежності: нариси історії творення нації та держави / [Г.В. Боряк (кер. авт. кол.),

В.В. Головка (координатор проекту), В. М. Даниленко, С.В. Кульчицький, О. М. Майборода, В. А. Смолій (відп. ред.), Л.Д. Якубова, С. О. Янішевський] ; НАН України ; Ін-т історії України. Київ : Ніка-Центр, 2016. 796 с. URL: https://shron2.chtyvo.org.ua/Zbirnyk_statei/25_rokiv_nezalezhnosti_narysy_istorii_tvorennia_nat_sii_ta_derzhavy.pdf

- Бонь О. І., Іванюк О. Л. Історія України: Курс лекцій: навч. посіб. Київ : Вища шк., 2008. 463 с.
- Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX – XX ст. [навч. посіб.]. Київ : Генеза, 1996. 360 с.
- Давня історія України: в 3-х томах / голова ред. кол. П.П. Толочко. Київ : Наукова думка. Том 1: Первісне суспільство / відповід. ред. В.Н. Станко. 1997. 560 с.
- Давня історія України: в 3-х томах [Текст] / голова ред. кол. П.П. Толочко. Київ : Наукова думка. Том 2 : Скіфо-антична доба / Відповід. ред. С.Д. Крижицький. 1998. 496 с.
- Давня історія України [Текст] : в 3 т. / ред. кол. П. П. Толочко [та ін.]; НАН України, Ін-т археол. Київ : Наукова думка, 1997. Т. 3: Слов'яно- Руська доба / Ю. С. Асеев [та ін.]; ред. П. П. Толочко. 2000. 695 с.
- Даниленко В. М., Крупина В. О., Кульчицький С. В., Лисенко О. Є., Стяжкіна О. В., Якубова Л. Д. Україна в епіцентрі протистояння світових систем (1939–1990) / НАН України, Ін-т історії України. Київ : Академперіодика, 2021. 544 с., 96 с. (Україна. Нариси історії).
- Єфіменко Г. Г., Кульчицький С. В., Пиріг Р. Я., Скальський В. В., Якубова Л. Д. Україна й українці в постімперську добу (1917–1939) / НАН України, Ін-т історії України. Київ : Академперіодика, 2021. 620 с., 124 с. (Україна. Нариси історії).
- Історія України: Хрестоматія / упоряд. В.М. Литвин. Київ : Наукова думка, 2013. 1056 с.
- Історія українського мистецтва: В 6-и т. Київ : Мистецтво, 1966-1970.
- Історія української культури / за заг. ред. І. Крип'якевича. Київ : Либідь, 1994. 656 с.
- Історія української культури. У п'яти томах. Т. 1. Історія культури давнього населення України. Київ : Наукова думка, 2001. 1135 с.
- Історія української культури. У п'яти томах. Т. 2. Українська культура другої половини XIII – першої половини XVII століть. Київ : Наукова думка, 2003. 847 с.
- Історія української культури. У п'яти томах. Т. 3. Українська культура другої половини XVII –XVIII століть. Київ : Наукова думка, 2001. 1246 с.
- Історія української культури. У п'яти томах. Т. 4. Книга 1. Українська культура першої половини XIX століття. Київ : Наук. думка, 2008. 1007 с.
- Історія української культури. У п'яти томах. Т. 4. Книга 2. Українська культура другої половини XIX століття. Київ : Наукова думка, 2005. 1296 с.
- Карлюк П.М. Українці й поляки: 1000 років (не) порозуміння. Харків : Фоліо, 2021. 317 с.
- Лазарович М. Російсько-українська війна 2014-2017 років. Короткий нарис. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2017. 240 с.
- Лекції з історії світової та вітчизняної культури: навч. посібник. Вид. 2-е, перероб. і доп. / За ред. проф. А. Яртися і проф. В. І. Мельника. Львів : Світ, 2005. 568 с.
- Литвин В.М. Історія України (у 3-х томах) Т.1. З найдавніших часів до кінця XVIII ст. Київ : Альтернативи, 2003. 864 с.
- Литвин В.М. Історія України (у 3-х томах) Т.2. Кінець XVIII – початок XX ст. Київ : Альтернативи, 2005. 760 с.
- Литвин В.М. Історія України (у 3-х томах) Т.3 (Новітній час (1914-2014)). Кн.1. Київ : Альтернативи, 2005. 832 с.; Кн.2. 640 с.

- Мистецтво України: Біографічний довідник / упоряд.: А. В. Кудрицький, М. Г. Лабінський; за ред. А. В. Кудрицького. Київ : Укр. енцикл., 1997. 700 с.
- Мицик Ю.А., Бажан О.Г. Історія України. Київ : Тов.»Вид-во «КЛЮ», 2015. 680 с.
- Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу. Київ : Абрис, 1991. 227 с.
- Олійник С. В., Трубочанінов С.В. Україна в період між двома світовими війнами: курс лекцій. Вид. 2-е, доп. і перероб. Кам'янець-Подільський : Оіюм, 2010. 194 с.
- Патриляк І. Перемога або смерть: український визвольний рух у 1939-1960-х роках / Центр дослідження визвольного руху. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного дозвілля»; Львів : «Часопис», 2015. 512 с.
- Петровський В. В., Радченко Л.О., Семенченко В.І. Історія України: Неупереджений погляд: Факти. Міфи. Коментарі. [вид. 2-ге, випр. Та доп.] Харків : ВД «ШКОЛА», 2008. 608 с.
- Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2016. 494 с.
- Реєнт О. П. Україна в імперську добу (XIX – початок XX ст.). Київ : Інститут історії України НАН України, 2003. 340 с.
- Семчишин М. Тисяча років української культури. Історичний огляд культурного процесу. Київ : Фенікс, 1993. 428 с.
- Смолій В., Степанков В.С. Українська національна революція XVII ст. (1648-1676 р. р.). Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2009. 447 с.
- Терещенко Ю. Довге ХІХ століття: спроби асиміляції. Київ : Темпора, 2022. 840 с.
- Україна в період Другої світової війни: навч. посіб. / О.М. Завальнюк, С.В. Олійник, С.В. Тубчанінов. Кам'янець-Подільський : Оіюм, 2012. 544 с.
- Україна і виклики посттоталітарного транзиту (1990-2019) / НАН України, Ін-т історії України. Київ : Академперіодика, 2021. 592 с. (Україна. Нариси історії).
- Україна крізь віки. В 15 т. Київ: Альтернативи, 1999-2000.
- Українська культура: Лекції за ред. Д. Антоновича / упоряд. С. В. Уляновська; вст. ст. І.М. Дзюби; перед. слово. М. Антоновича; Додатки С. В. Уляновської, В. І, Уляновського. Київ : Либідь, 1993. 592 с.
- Уривалкін О. М. Довідник з історії України. Київ : Дакор, КНТ, 2009. 1008 с.
- Шандра В., Аркуша О. Україна в ХІХ столітті: людність та імперії / НАН України. Інститут історії України. Київ : Академперіодика, 2022. 436 с., 96 с. (Україна. Нариси історії).
- Шевчук В.П., Тараненко М.Г. Історія української державності: курс лекцій. Київ : Либідь, 1999. 480 с.

Інтернет ресурси

http://history.org.ua/uk	Інститут історії України НАН України
http://www.nbu.gov.ua	Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
www.chtyvo.org.ua	Електронна бібліотека «Чтиво»
https://libraria.ua/	Архів української періодики онлайн
http://diasporiana.org.ua/category/movoznavstvo/	Електронна бібліотека діаспори
https://avr.org.ua/	Електронний архів українського визвольного руху
https://elib.nlu.org.ua/index.html	Електронна бібліотека «Культура України»

https://spadok.org.ua/	Інформаційно-аналітичний, культурно-просвітницький портал
http://warhistory.ukrlife.org/index.html	Воєнна історія
http://izbornyk.org.ua/	Ізборник. Історія України IX-XVIII ст. Першоджерела та інтерпретація